

Jiří Brossmann

Prokopův model

"Nevydávej se tedy ohni, aby tě neobrátil a neumrtvil, jako to na chvíli učinil mně. Existuje moudrost, která je hořem: ale existuje hoře, které je šílenstvím."

Herman Melville, BÍLÁ VELRYBA

Klíče s cinkotem dopadly na špinavý botník. Prokop si unaveně svlékl promočený plášť a odhodil ho ke klíčům. Pak skopl z nohou boty a šouravě se vydal do kuchyně. Nahlédl do prázdné ledničky. Chvíli se bezradně rozhlížel po svém zpusťošeném bytě a jako pokaždé, když po třech čtyřech dnech přišel na skok domů, si vzpomněl na úzkostlivý pořádek, který tu udržovala jeho žena. Než odešla.

Kdesi vyšťrachal trochu kávy a do vodním kamenem zanesené rychlovarné konvice nabral vodu. Než začala vřít, zapnul dálkovým ovladačem televizi - zvuk stažený na minimum - a chvíli sledoval němé pohyby hercům jakémsi seriálu.

Pak se posadil za kuchyňský stůl, kávu před sebou, a hlavu zabořil do dlaní. Pokud si pamatoval, spal naposledy předevečírem. Od té doby se v bdělém stavu udržoval pomocí stále silnější a silnější kávy. A cítil, že kofein na něj pomalu přestává účinkovat.

Zapnul poznámkový blok a do jeho optického nervu se začaly promítat obrazy z místa činu.

Nejhorší bylo, jak precizně byly exploze naplánované. Vrah věděl přesně, kam umístit nálože, věděl, kolik trhavyiny použít, i v kterém okamžiku ji odpálit. A co bylo nejhorší -pokaždé splnil svůj slib. Pokaždé zabil jen tolik lidí, kolik den předtím ohlásil. A ty počty se neustále zvyšovaly. Při prvním telefonátu v polovině minulého týdne prohlásil, že se chystá vyhodit do vzduchu tři mladé ženy. Den na to došlo k explozi v jedné boční uličce a tři dívky vracející se domů z nočního klubu byly roztrhány na kusy. Jen několik hodin po výbuchu přišel s pěti zabitými a pár minut po půlnoci explodovala jedna z nočních tramvajů.

Určité pochybnosti vznikly jen v jednom případě - při třetím atentátu našli o jedno tělo méně. Nakonec se ale ukázalo, že dotyčný stál přímo u nálože a ta ho roztrhala tak, že se jej podařilo identifikovat jen podle úlomků zubů, které se zaryly do stropu.

Město se během těch pár dní, co Sázkař, jak mu téměř okamžitě začali říkat novináři po tom, co se začaly uzavírat sázky na počet zabitých při příštím útoku, řádl, proměnilo v mrtvou zónu. Kdo mohl, odcestoval někam na chalupu, kdo nemohl, ten nevycházel ven po setmění. Lidé se stále nedůvěřivěji rozhlíželi kolem sebe, pyrotechnici vyjížděli několikrát denně, aby se pokaždé ukázalo, že nahlášená nálož je jen planý poplach.

Prokopa nasadili na tenhle případ hned po prvním výbuchu.

Jako policejní kybernoid, jak mu říkali spolupracovníci kvůli jeho neuromontáži, měl zkušenosti s leccíms, ale tenhle případ byl zcela určitě to nejhorší, k čemu se kdy připletl. Z jeho hlediska to bylo naprosto nepochopitelné.

Obvyklý sériový vrah si vybírá podobný typ obětí. Kdyby vyhazoval do vzduchu jen skupinky turistů nebo benzínové pumpy, bylo by to pochopitelnější. Takhle se ale zdálo, že jediné, co je pro Sázkáře důležité, je stále zvyšující se počet mrtvých. Podle psychomodelu, který si předběžně sestavil v neuromontáži, měl Prokop nejasné tušení, že tenhle člověk není vyšinutý nějakým obvyklým způsobem. Podle toho, jak striktně dodržoval svůj modus operandi, se zdálo, že spíš než nějaká patologická potřeba - i když ve vraždění lidí je vždy něco patologického - je to pro něj zábava. Jako by si hrál na schovávanou. A v téhle hře se jeho náskok nezmenšoval. Spíš naopak. Jediné, co věděli, bylo, že pokaždé je počet mrtvých větší. A že místa jsou vybírána buď náhodně, nebo podle nějakého klíče, který zatím počítače nedokázaly odhalit.

Sázkář nepoužíval ani stejné bomby. Ano, trhavina byla stále tatáž, ale to bylo dáno dostupností surovin. Jinak se konstrukcí bomby lišily tak, že kdyby nevěděli, že jde o stále stejného útočníka, pochybovali by, že výbuchy mají něco společného. Téměř okamžitě začali sledovat obchody, ve kterých se daly koupit komponenty trhaviny. Bylo to však k ničemu. Buď je nakupoval někde mimo město, nebo si ještě před tím, než začal trhavinu vyrábět, nadělal dostatečné zásoby.

Prokop přepnul neuromontáž a chvíli zkoumal pocity, které by Sázkář měl, kdyby byl jeho model správný. Cítil pouze jakýsi chlad, nepřirozenou odtažitost a nadřazenost. Nebylo to ale nic výrazného - takovéhle pocity může mít skoro každý.

A tak tápali.

A bomby vybuchovaly.

Probral se a zmateně se rozhlédl. Káva stála na stole před ním, ruce i nohy ho brnely. Promnul si oči a pohlédl na hodinky. Bylo půl deváté večer - spal necelé čtyři hodiny. Vypil studenou kávu a zašklebil se její odporné pachuti.

Přesunul se do koupelny a trochu se opláchl. Díval se na sebe do zrcadla, kapky vody mu stékaly po neoholených tvářích, a přemýšlel co dál. Uvízl na mrtvém bodě. S fakty, které má k dispozici, se se svým modelem dál nedostane. Vrátil se do kuchyně. V televizi běžely zprávy, ale ty ho nezajímaly. Už věděl, kolik lidí má zemřít někdy v průběhu zítřka, takže se nemohl dovědět nic podstatného.

Potřeboval se něčeho chytit. Poslední dva dny strávil přehráváním záznamu, které pořídili při několika slepých prověrkách ve skupině potenciálně podezřelých. Jenže pořádně proklepnout všechny, kdo připadali v úvahu, by vyžadovalo týdny, možná měsíce práce.

Ze sáčku vydoloval poslední zbytky kávy a znovu dal vařit vodu. Žaludek se bouřil, ale zatím to musí vydržet. Opět

zapnul neuromontáž a začal si hrát se svým modelem. Dělal jemné úpravy v jeho struktuře, občas něco přidal, něco odstranil. Ale jediné, s čím pracoval, byl profil průměrného muže s vyšším vzděláním. Možná trpí nějakým pocitem nedocenění, ale možná jsou to i ty mesiášské sklony, které vyřadili hned na začátku, kvůli absenci poselství k nápravě světa.

Nechal si z neuromontáže promítnout seznam, který vyrobil kdosi z vyšetřovacího týmu. Byl tu nejpravděpodobnější sled kroků, které by musel atentátník udělat -počínaje studiem literatury, přes shánění materiálu a vhodné skrýše, až po sledování míst, kam umisťuje bomby. Chvilí o tom přemýšlel. Někde uvnitř cítil, že se stále dopouští stejné chyby. Věděl, že vynechává něco, co je důležité, něco, co by modelu dodalo věrohodnost. Něco, co by ho dovedlo k Sázkaři.

Zalil kávu a znovu se zamyslel. To, co potřeboval, nebyl přesný popis pachatele a místo jeho bydliště. To ať zjistí někdo, kdo je za to v týmu zodpovědný. On se snažil zjistit, jak Sázkař myslí, kam příště umístí nálož. Začneme tou literaturou, pomyslel si.

Dal neuromontáži příkaz, aby se naučila všechny označené knihy zabývající se výrobou trhavin. Znovu se přepnul na model. Uklidňovalo ho vědomí, že ví, jak na to, bylo mu dobře z toho, že ví tolik o něčem tak nebezpečném, jako jsou výbušniny. Odpojí se a chvíli přemýšlel. Zdálo se, že je na dobré cestě, ale chyběl tu spouštěcí mechanismus. Něco, co by útočníka jednak frustrovalo natolik, aby měl potřebu vybití, a jednak něco, co by ho navedlo správným směrem. Tedy k vraždícím explozím. Co se týče prvního problému - mohlo jít o cokoliv. Vyhazov z práce, despotická matka a podobně. Prozatím se rozhodl to nespecifikovat a z databáze, kterou měl v neuromontáži, vylovil slabý pocit obecného ponížení a trochu zneuznané geniality. Zpracoval to do modelu a začal přemýšlet o druhém problému.

Pokud jde o návod k vraždě, byl si Prokop skoro jistý jednou věcí - má to z knih. Nepředpokládal, že by se Sázkař nějak zvlášť díval na televizi, nebo že by četl něco jiného než knihy. Jednak byly sdělovací prostředky tak prolezlé všemožnými reklamami, že to mohly vydržet jen mozky seriálových maniaků, a jednak z toho, co věděl, mu bylo jasné, že mezi sociální vrstvou, ve které Sázkaře předpokládal, patřilo k jakémusi nepsanému zákonu okatě ignorovat takzvaná komerční média. Takže zbývalo to, čemu se říkalo nezávislá literatura.

Nechal neuromontáž vypracovat seznam publikací, které spadaly do této skupiny. Byly jich tisíce. Pokusil se redukovat počet knih tím, že vyžadoval v obsahu nějakou násilnou smrt, ale vyřazeno bylo jen asi dvacet položek. Zamyslel se a nechal knihy seřadit podle počtu násilných úmrtí. Pak vybral prvních dvacet a přikázal neuromontáži naučit se je. Znovu se přepnul na model.

Moc to nepomohlo. Emoce simulované neuromontáží byly stále stejně plytké a neuspokojující. Odpojí se a chvíli si hrál s podmínkami výběru. Místo počtu úmrtí zadal celkovou míru

deprese, přidal ambice dokázat světu svou výjimečnost a zařadil několik počítačově syntetizovaných detailů, které neuvolnili pro média. Když byl s touto fází hotov, přehlédl celý model a s poněkud rozpačitým pocitem se opět připojil.

Jeho emoce teď byly mnohem hlubší. Cítil jakousi nevyřešenou existenciální krizi, doléhající na něj z depresivního obrazu světa, který mu ukazovaly všechny ty příběhy o smrti a nenávisti, které v poslední době přečetl. Zároveň cítil souznění s oběťmi tupého lidského teroru, který pocítil on sám, když jej... Nemohl si teď přesně vzpomenout, co mu kdo provedl, ale věděl, že to nebylo správné. Byl ponížen, byl nepochopen, a bylo to nespravedlivé.

Prokop se odpojil a trochu se mu zamotala hlava. Bylo to stejné jako pokaždé, když pracoval na modelu. Přejícný jev. Čím komplexnější byl model, tím věrnější byly emoce, které mu poskytoval. A tím horší pak byly i přechody od jednoho vědomí k druhému. S tím, co mu model poskytl, by mohl být víceméně spokojen, ale chybělo tu něco, co Sázkaře vede k výrobě těch náloží. Soucit s oběťmi tyranie není to, co z člověka udělá dalšího tyrana. Pohlédl na svůj model a provedl další úpravy. Snížil citlivost na zlo, přidal egoismu a touhy po násilí. A když s tím byl hotov, došel k závěru, že podobný typ člověka se nejčastěji upne k nějakému vzoru. K někomu, kdo se vzbouřil proti všemu tomu bezpráví, které jej obklopuje. Neuromontáž začala zpracovávat životopisy známých diktátorů, revolucionářů, ale také románových postav, které by odpovídaly nastaveným měřítkům.

Prokop dopil zbytek kávy, postavil se, a zatímco neuro-montáž pracovala, se znovu podíval do ledničky. Zklamaně pohlédl na prázdný sáček od kávy a z hromady věcí na kuchyňské lince vydoloval krabičku s porcovaným čajem. Než se ohřála voda, přikázal neuromontáži, aby mu řekla, kolik je hodin. 23:17, objevilo se mu v oku. Zalil čaj a zkontroloval, jak pokročila práce na životopisech. Montáž s tím byla už téměř hotova. Prokop začal letmo pročitat útržky ze životů hrdinských obránců lidských práv, především svých vlastních. Nebylo to nic moc - většinou rychlý vzestup, pak alkohol, drogy a nakonec kulka do hlavy nebo nůž mezi žebra. Zpracoval životopisy do modelu a znovu se připojil.

Cítil teď cosi jako porozumění. Věděl, že je tu cesta, jak vybědnout z šedivé průměrnosti. Věděl, že přesto, že jej potupili, mohl by jim ukázat, že on není jedním z těch, kteří po sobě nechají šlapat. Kdyby chtěl. Kdyby jen chtěl...

Prokop se osvobodil od modelu a zhluboka dýchal. Pak si protřel oči a chvíli se marně snažil zaostřit hrnek s čajem. Nakonec přejícný jev odezněl. Napil se a přemýšlel. Zdálo se, že je už blízko. Měl teď všechno, co potřeboval. Chyběla mu už jen ta špetka šílenství, která Sázkaře donutila začít jednat. Zvolna procházel databázi dokumentovaných mánií a zvažoval, kterou by bylo nejlepší použít. Označoval nejružnější druhy patologických chorob, znovu je mazal a přidával další. Ty pak

měnil, upravoval a přetvářel, aby naplňovaly jeho představu. Nakonec vybral paranoii - tu nastavil na opravdu nejslabší hodnotu, megalomanií, které přidal trochu víc, ale pořád to bylo téměř stopové množství, a doplnil to slabým rozštěpem osobnosti, který ovšem několikrát pozměnil. Stále cítil jakousi nedostatečnost. Věděl, že jeho model není úplný, ale věděl také, že na to, jak kusé byly jeho informace, je to téměř to nejlepší, co dokáže vytvořit. A pak se připojil.

Jeho zmatek se teď proměnil v chladnou jistotu. Věděl, jak jim to dokáže. Jak jim předvede, že on není někdo, po kom by bylo možné jen tak šlapat. Bude zabíjet lidi, protože jedině strach ze smrti je dokáže vyburcovat. A udělá to tak, aby jej mohl dopadnout jen někdo stejně dobrý, jako je on sám, protože každý, kdo dosáhne jeho úrovně poznání, bude nutně muset sdílet jeho pohrdání tím bezcenným stádem.

Prokop, jehož nepatrná část zůstala aktivní i po přechodu k modelu, se snažil přepnout. Jeho druhé, syntetické já ale působilo proti tomu tlaku. Mechanismy, které umožňovaly model vypnout, byly oslabovány vůlí, kterou teď poměrně komplexní model disponoval. A maniakální charakter modelu dokázal zakrýt drobné nedostatky, kterými trpěl. Prokop -nebo spíše ta jeho část, která zůstávala při vědomí - využil všechnu sílu, kterou byl schopen vyvinout. A nakonec, když už nevěřil, že se mu to podaří, se kdesi v jeho mozku objevil požadovaný vzruch. Byl to jen kratičký impuls na hranici rozlišitelnosti, ale naštěstí to stačilo, aby se model odpojil.

Prokop se na židli zkroutil. Jeho dosud pravidelný dech se proměnil v přerývané sípání. Před očima měl temno, v hlavě se mu ozývalo nesnesitelné dunění. V uších měl pocit, jako by mu k nim kdosi připojil vývěvy. S hlavou mezi kolena a očima zalitýma slzami se snažil překonat hroznou bolest, kterou mu způsobil přechod.

Když přechodový jev po několika minutách odezněl, byl Prokop úplně vyčerpaný. Seděl na židli se svěšenými rameny a tupě zíral před sebe. Věděl, že bude muset podniknout ještě minimálně jeden kontakt s modelem, ale teď se necítil dost silný, aby něco takového vydržel.

Roztřesenou rukou zvedl šálek s čajem a trochu se napil. Vyvolal obrazy všech útoků a propojil je s modelem. A pak seděl a čekal, až přijde ten správný okamžik, aby se připojil.

Nepříjemný pocit prosakování – jako by v jeho mozku sídlil nepatrný kousek někoho jiného, zvolna dozníval. Seděl na podlaze ve ztemnělé hale, která během dne sloužila jako jídelna. Věděl, že Sázkař přijde. V okamžiku, kdy si uvědomil spojitost mezi předchozími explozemi a jednou z knih, kterou znal, se mu téměř okamžitě v mysli objevilo místo, na kterém zaútočí tentokrát. Opustil byt a vydal se na cestu.

Vloupat se do budovy nebyl problém - nebyla tu žádná poplašná zařízení, která by jej mohla prozradit, ani noční hlídač, který by v pravidelných intervalech vykonával

pochůzky.

Velkými okny dovnitř pronikalo světlo z ulice, které na stěnách vytvářelo podivné stíny. Občas zaslechl motor nějakého auta, ale jinak tu vládlo téměř hrobové ticho.

Přemýšlel. Když mu implantovali neuromontáž, prodělal několikaměsíční výcvik, během kterého se ji učil používat. Tehdy se setkal s instruktory, kteří potají, aby to neslyšeli jejich šéfové, tvrdili, že čím déle člověk neuromontáž má, a čím lepší je v sestavování modelů, tím je pro něj těžší se vrátit zpět ke své původní identitě. Všechny materiály, které prostudoval, to sice popíraly, ale Prokop věděl, že je to pravda. Jak se léty naučil poznat, co je pro model důležité, začínaly být přechody stále těžší a těžší.

Emoce, které cítil teď, se zásadně lišily od podivné neosobních zážitků z dob, kdy začínal. Přemýšlel, jak dlouho ještě vydrží, jak dlouho ještě bude schopen vzdorovat tlaku, který s každým dalším modelem sílil. Možná by neměl pracovat tak důkladně. Možná by měl nechávat v modelu záměrné chyby, které by mu umožnily jasně rozpoznat, co je a co není jeho pravé vědomí. Ale Prokop věděl, že čím lepší je model, tím lepší jsou výsledky. Před pěti šesti lety by nebyl schopen vytvořit model, který by jej dovedl až sem. Nešlo přitom vůbec o metodu získávání informací - tu za ta léta v podstatě nezměnil. Bylo to spíš v tom, jak s daty pracovat - na co dát důraz, co potlačit, co úplně vynechat.

Z přemýšlení ho vytrhl šramot. Pomalu položil ruku na pistoli, ležící na chladných dlaždicích vedle něj, a opatrně ji zvedl. Po chvíli šramot ustal a nahradilo jej tiché pleskání měkkých gumových podrážek. Mezi stíny na zdi se objevila další tmavá šmouha. Tiše se pohybovala směrem k Prokopovi. Pak zaslechl zvuk pomalu rozepínaného zipu. Postavil se a pohlédl směrem, ve kterém očekával Sáзкаře.

"Nech toho," pronesl tiše, když si byl jistý, že míří správným směrem. Ozval se překvapený vzdech a Sáзкаř, který se krčil nad svou taškou, se pomalu narovnal.

"Polož všechno na zem," pokračoval Prokop stejně tiše jako předtím, "a dej ruce za hlavu."

Terorista zvolna splnil příkaz. "Tak jsi mě našel," řekl, když se jeho ruce spojily.

"Teď si klekni," řekl Prokop.

"Věděl jsem, že mě najdeš," říkal Sáзкаř, zatímco si nemo-torně klekal. "Věděl jsem to, víš to?" zeptal se vyzývavě.

"Věděl," přikývl Prokop, který zvolna obcházel stůl. "Vím toho o tobě hodně," dodal, když se zastavil několik metrů za Sáзкаřovými zády.

"Hodně?" otázal se Sáзкаř. "Co to znamená hodně?"

"Dost, abych věděl, že jsi psychopat, který, pokud tě někdo nezabije už při procesu, v kriminále vydrží maximálně tři neděle."

"Co když ti řeknu, že raději zemřu, než bych se nechal zavřít?" ozval se Sáзкаř.

"Pak je to tvoje věc," zavrtěl Prokop hlavou.

"A co kdybych ti řekl, že u sebe mám detonátor? Co když tě vezmu s sebou?"

Prokop se zarazil. Chvilí se marně snažil uhodnout, jestli Sázkař blafuje. Model, přemýšlel horečně, potřeboval bych model. Polkl.

"Ty by ses nedokázal zabít," řekl nakonec. Neznělo to příliš přesvědčivě.

"Víš to jistě?" zeptal se Sázkař trochu posměšně. "Víš jistě, že bych to nezmáčknul?" Ozvalo se uchechtnutí. "A víš jistě, že detonátor není připojený k snímači mého tepu? Co když mě zastřelíš, a všechno tohle - bác! - vyletí do povětří?" řekl a pomalu spustil ruce. Prokop přešlápl a přemýšlel, co dál. Okamžitě neuromontáží přikázal, aby o jeho situaci informovala zbytek týmu.

"To tvůj problém stejně nevyřešilo," řekl Sázkař a postavil se. Obrátil se a pohlédl do Prokopovy překvapené tváře. "Mám taky výbavu," poklepal si prstem na spánek. Najednou to všechno zapadlo do sebe a Prokop, i bez toho, aby se připojil k modelu, věděl, co byla ta věc, která mu v modelu scházela. "Když mě tví partáci zastřelí, tak se mi zastaví srdce, když se mě pokusí uspat, stačím to zmáčknout dřív, než budu v limbu." Sázkař se ošklivě zašklebil a rozhlédl se.

"V každém případě to tu pořádně bouchne."

Prokop na něj stále mířil pistolí, ale teď mu to připadalo jako směšné gesto.

Sázkař si Prokopa zkoumavě prohlížel. "Víš, co si myslím?" pronesl po chvíli. "Že jsi na tom stejně jako já." Na chvíli se odmlčel. "Myslím, že my dva jsme úplně stejní." Pokýval hlavou, jako by někdo v něm souhlasil s tím, co právě řekl. "Ty i já. Stejné ponížení, stejná samota. Stejně naděje a stejně tvrdý pád. Možná jsem kdysi býval jako ty. Možná jsem i já bojoval za spravedlnost a lepší svět." Ze rtů mu uniklo cynické uchechtnutí. "Ale k čemu to bylo? Kdo to ocenil? Kdo řekl, že beze mě by to tu bylo horší?" Zakroutil hlavou. "A nakonec mě odkopli, protože jsem na svou práci prý nestačil. Vyhodili mě jako kus hadru. Protože jsem byl jiný než oni." Znovu si poklepal na spánek. "Byl jsem lepší. A to oni nemohli snést. Nemohli vydržet pomyšlení, že bych, kdybych chtěl, mohl nahradit je všechny." Udělal krok k Prokopovi, ale ten zavrtěl hlavou a pokynul mu pistolí, aby se vrátil.

Sázkař ustoupil a kriticky na Prokopa pohlédl. "A myslím, že jednou skončíš jako já. Budeš taky zabíjet lidi, protože většina z nich je horší než ty. Kolik z těch, pro které pracuješ, ti někdy poděkovalo za dobře odvedenou práci? Kolik?" Pohodil vyzývavě hlavou.

Prokop ho nechtěl poslouchat. Věděl až příliš dobře, že Sázkař má pravdu. Kvůli neuromontáží se mu zastavil postup a částečně to byla i neuromontáž, kvůli čemu ho opustila manželka.

Znovu se ozvaly pocity, které zakoušel, když stál před

rozvodovým soudem, pocity, které měl, když mu jeho šéf oznamoval, že letos jej ještě nepovýší, ale že příští rok snad... To, že jsem upravený, ještě neznamená, že jsem prašivý, pomyslel si. Ale znamená to, uvědomil si hořce, že mě musejí opustit přátelé, že když se objevím v místnosti, nikdo se ani nezasměje.

Ztěžka polkl a ruka s pistolí mu trochu poklesla.

"Je to tak, že?" řekl Sázkař. "Teď si určitě říkáš, že nejhorší ze všeho je, že ten parchant má pravdu." Přikývl. "Já vím," ozval se tiše po chvíli. "Já vím." A byla v tom spousta smutku.

Prokop nerozhodně přešlápl. Bylo to lákavé. Bože, jak lákavé to jen bylo. Vzpomněl si na slast jistoty, kterou pociťoval, když naposledy aktivoval model. Vzpomněl si na ostré linie správného a nesprávného. Nevěděl tehdy, že Sázkař má neuromontáž, ale cítil ten druh nadřazenosti, kterému se sám musel občas bránit. A pak si uvědomil, že až na pár drobností to bylo, jako by sestavil model sebe samého. V tom modelu bylo všechno, co bylo v něm.

"Víš, máš teď jen dvě možnosti," přerušil proud jeho myšlenek Sázkař. "Buď to se mnou skoncuješ a budeš riskovat, že detonátor se opravdu zaktivuje, nebo se ke mně přidáš. Buď úplně zbytečně zemřeš kvůli lidem, kterým na tobě nezáleží víc než na pokažené ledničce, nebo se dostaneš dál a přiznáš si, že jsi lepší než oni. Že je tvým svatým právem je využívat ke splnění svých cílů."

Prokopova mysl tápala. Ruka s pistolí klesla. Snažil se najít v tom řetězci úvah, který mu Sázkař předložil, nějakou skulinu. Ale žádnou neviděl. Jediná myšlenka se mu vracela stále dokola: Sestavil jsem sám sebe!

Sázkař pokrčil rameny a řekl: "Vyber si." Znovu vykročil směrem k Prokopovi a ruku natahoval k pistolí. "Buď spolu začneme něco, co tenhle prašivý svět konečně posune dál, nebo zhebneš kvůli přihlouplým ideálům spravedlnosti a pravdy." Blížil se a Prokop věděl, že jestli udělá ještě dva tři kroky, bude dost blízko, aby mu zbraň vyrazil. Ustoupil a rychle přemýšlel.

Sázkař se znovu přiblížil. Prokop couvl o další krok. Má montáž jako já, ozývalo se mu v hlavě. A další krok zpět. Nemají ho rádi, jako mě. A další krok. V práci ho nikdo neocení. Jako mě. A další. A dokonce i zabijí lidi, jako já. Chtěl znovu ustoupit, ale zjistil, že už je u zdi. A pak, jako by se připojil k modelu, mu to došlo.

Sázkař se křivě usmál a zkrátil vzdálenost, která ho dělila od Prokopovy pistole.

Možná, že celá jeho osobnost je obsažena v Sázkaři, znělo Prokopovou myslí, ale Sázkař není obsažen v něm. Sázkař není jako on, uvědomoval si teď zcela jasně. Sázkaře ponižování nezraňovalo, jeho posilovalo ve víře ve vlastní nadřazenost. On v práci nechyboval, byly mu házeny klacky pod nohy. Ale hlavně: Prokop by nikdy nebyl schopen vyhazovat lidi do vzduchu jen

proto, že mu někteří z nich připadali méněcenní.

Sázkař se hrudí opřel o hlaveň a pohlédl Prokopovi do očí.
"Tak co, už ses rozhodnul?"

A Prokop přikývl: "Myslím, že to risknu."

A stiskl spoušť.

ilustroval Jiří Grus